

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Milanem Podhrázkým, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **J. L.**, nar. X, bytem R. 14, J., proti žalovanému: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem: Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2014, č. j. X,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobkyně se žalobou podanou u zdejšího soudu domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl její námitky a potvrdil rozhodnutí ze dne 28. 3. 2014, č. j. X. Tímto rozhodnutím, jehož zrušení se žalobkyně taktéž domáhá, byla zamítnuta žádost žalobkyně o dorovnávací přírůstek k českému starobnímu důchodu s tím, že žalobkyně nesplnila podmínku stanovenou v § 106a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 274/2013 Sb. (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“), neboť v období od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1995 získala pouze 306 dní pojištění bez zahrnutí náhradní doby pojištění, tedy méně než 1 rok doby pojištění podle právních předpisů ČR.

Žalobkyně v žalobě namítla, že žalovaný postupoval přepjatě formalisticky, neboť nezohlednil skutečnost, že v jejím případě chybí 59 dnů do splnění formální zákonné

podmínky pro přiznání dorovnávacího příspěvku. Žalovaný rovněž nevzal v potaz její vztah k ČR jako nástupnickému státu federace, neboť na Slovensku pobývala a pracovala proto, že následovala svého manžela, který tam působil jako státní zaměstnanec. Do ČR se žalobkyně vrátila, aby pečovala o svoji matku a následně pracovala až do listopadu 2011, kdy získala nárok na starobní důchod. Dle žalobkyně tedy měl žalovaný zohlednit její bezprostřední vztah k ČR, kde se narodila, vyrůstala a později i část aktivního života pracovala a kde prožívá svoje stáří. Žalovaný měl ze své úřední povinnosti aplikovat správní uvážení a zohlednit jednak počet dní, které chybí do splnění formalistického kritéria, a jednak skutečnosti zohledňující vztah žalobkyně k ČR. Pokud tak neučinil a aplikoval právní normu, která je extrémně formalistická, porušil zejména § 2 odst. 1 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

Žalobkyně dále namítla, že podmínka získání jednoho roku pojištění v době od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1995 je extrémně přísná a diskriminující, protože nespravedlivě vylučuje celý okruh občanů ČR z možnosti mít přiznán dorovnávací příspěvek. Zákonodárce přitom tuto podmínku a nastavení hranice do 31. 12. 1995 odůvodnil technicky odkazem na to, že dnem 1. 1. 1996 nabyl účinnosti zákon č. 155/1995 Sb. Zároveň podle důvodové zprávy jde jednak o období krátce po rozdělení ČSFR, a také o dobu, po kterou v obou samostatných státech platil ještě původní federální zákon, podle kterého byly posuzovány nároky na důchody a důchody byly vyměřovány, tj. zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. U osob, které se po stanovenou dobu po rozdělení ČSFR českého důchodového systému neúčastnily, není dán dostatečně bezprostřední vztah k ČR jako nástupci federace. Toto zdůvodnění je podle žalobkyně v rozporu s principem materiální rovnosti, protože zohledňuje pouze rozpočtově-ekonomické cíle. Postup žalovaného, který informoval žalobkyni o tom, že její žádost o odstranění tvrdosti zákona bude předmětem jiného řízení, je pak podle žalobkyně v rozporu se zásadou procesní ekonomie, protože správní orgán se staví do pozice stroje bezmyšlenkovitě rozhodujícího, přičemž pokud nebude účastník s rozhodnutím souhlasit, může využít jinou správní proceduru, která může vést dodatečně k odstranění tvrdosti zákona. Takový postup je v rozporu zejména s § 3 a § 6 správního řádu.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě připomněl, že žalobkyni byl od 30. 11. 2001 přiznán dílčí starobní důchod dle § 29 zákona č. 155/1995 Sb., a dle čl. 11 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb. (dále jen „Smlouva“), a to za dobu pojištění, kterou získala na území ČR po 31. 12. 1992. Slovenské orgány žalobkyni rovněž od 30. 11. 2001 přiznaly starobní důchod. Žalovaný dále uvedl, že dne 1. 12. 2013 nabyl účinnosti zákon č. 274/2013 Sb., který upravuje tzv. dorovnávací přídavek některým poživatelům českého a slovenského starobního důchodu. Podle čl. 20 Smlouvy se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem. Pokud občan neměl ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem zaměstnavatele se sídlem na území ČSFR, považují se doby zabezpečení získané před tímto dnem za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem. Jelikož z evidenčních listů důchodového pojištění, které byly poskytnuty slovenským nositelem pojištění, je zřejmé, že žalobkyně byla k datu rozdělení ČSFR, tj. ke dni 31. 12. 1992, zaměstnána na území Slovenské republiky, a to u státního podniku Slovenské telekomunikace, je podle čl. 20 odst. 1 Smlouvy k hodnocení dob pojištění

žalobkyně získaných před 1. 1. 1993 příslušný výhradně slovenský nositel pojištění. Žalovaný závěrem uvedl, že tzv. dorovnávací přídavek je speciální dávka k českému starobnímu důchodu, na kterou má nárok pojištěnec, kterému byl přiznán starobní důchod z českého pojištění a současně splnil podmínky stanovené v § 106a zákona č. 155/1995 Sb. Žalobkyně však podmínku stanovenou v § 106a písm. b) citovaného zákona nesplnila, a proto jí dorovnávací příspěvek zcela v souladu se zákonem nebyl přiznán.

V doplňujícím vyjádření pak žalovaný soudu sdělil, že v rámci řízení o žádosti žalobkyně o odstranění tvrdosti zákona byl proveden výpočet výše hypotetického starobního důchodu, který byl porovnán s úhrnem vyplaceného českého starobního důchodu a slovenského starobního důchodu přepočteného na českou měnu s tím, že byla zjištěna záporná hodnota. Nárok na dorovnávací příspěvek by tak žalobkyni ani při splnění sporné podmínky nevznikl.

Krajský soud v Praze na základě včas podané a přípustné žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná. Soud přitom rozhodoval dle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobkyně ani žalovaný s takovým postupem soudu nevyslovili nesouhlas.

Z předloženého správního spisu soud ověřil, že se žalobkyně dne 3. 3. 2014 obrátila na žalovaného se žádostí ze dne 25. 2. 2014 o „dorovnávací přídavek k důchodu“. Žalovaný rozhodnutím ze dne 28. 3. 2014, č. j. X, žádost žalobkyně o dorovnávací přídavek k českému starobnímu důchodu zamítl s tím, že žalobkyně nesplnila podmínku stanovenou v § 106a zákona č. 155/1995 Sb., neboť v období od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1995 získala pouze 306 dní pojištění bez zahrnutí náhradní doby pojištění, a tedy méně než 1 rok doby pojištění podle právních předpisů ČR. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně dne 11. 4. 2014 námitky, které žalovaný zamítl rozhodnutím napadeným projednávanou žalobou.

Podle § 106a zákona č. 155/1995 Sb. nárok na dorovnávací přídavek „*má pojištěnec, kterému byl přiznán starobní důchod z českého pojištění (dále jen „český starobní důchod“), pokud*

a) získal před 1. lednem 1993 aspoň 25 let československé doby pojištění, za kterou mu byl po 31. prosinci 1992 přiznán starobní důchod ze slovenského důchodového pojištění (dále jen „slovenský starobní důchod“); v tomto zákoně se pro účely dorovnávacího přídavku za československou dobu pojištění považují doby zaměstnání a náhradní doby získané před 1. lednem 1993 podle československých právních předpisů a československá doba pojištění se započítává v rozsahu, v jakém se započítává podle právních předpisů České republiky účinných ke dni, od něhož byl přiznán český starobní důchod,

b) získal v období od 1. ledna 1993 do 31. prosince 1995 aspoň 1 rok doby pojištění podle právních předpisů České republiky; pro účely splnění této podmínky se do doby pojištění nezahrnují náhradní doby,

c) český starobní důchod a slovenský starobní důchod jsou vypláceny ke dni, od něhož pojištěnec žádá o přiznání dorovnávacího přídavku, a

d) výše dorovnávacího přídavku má ke dni, od něhož pojištěnec žádá o jeho přiznání, kladnou hodnotu“.

Podle § 2 odst. 1 správního řádu správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

Podle § 3 správního řádu nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

Krajský soud v Praze předně neshledal důvodnou námitku žalobkyně, podle níž žalovaný postupoval příliš formalisticky, rezignoval na užití správního uvážení a nevzal v potaz vztah žalobkyně k ČR. K tomu je třeba uvést, že citovaný § 106a zákona č. 155/1995 Sb. nedává správnímu orgánu žádný prostor ke správnímu uvážení, přičemž vztah pojištěnce k ČR je z hlediska nároku na dorovnávací příspěvek irrelevantní. Správní uvážení obecně přichází do úvahy tam, kde zákon poskytuje správnímu orgánu prostor, aby sám uvážil, zda bude určité kroky činit či nikoliv (v textu zákona většinou uvozeno slovy „může“), případně kde zákon správnímu orgánu nabízí více možných postupů. Tak tomu ovšem v projednávané věci není. Žalovaný nemůže nerespektovat explicitní znění zákona, tedy zde přiznat žalobkyni dorovnávací příspěvek, ačkoliv ta nesplňuje zákonné podmínky pro je ho přiznání. Mezi účastníky v dané věci přitom nebylo a není sporné, že pokud jde o podmínku dle citovaného § 106a odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., získala žalobkyně v období od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1995 jen 306 dní pojištění podle právních předpisů ČR. Proto lze uzavřít, že žalovaný postupoval zcela v souladu s § 2 odst. 1 správního řádu i § 106a zákona č. 155/1995 Sb.

K argumentaci žalobkyně týkající se extrémní přísnosti a diskriminačního charakteru podmínky zakotvené v § 106a písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. je třeba poznamenat, že zákonodárce novelou č. 274/2013 Sb., která zakotvila úpravu dorovnávacího přídatku v § 106a zákona č. 155/1995 Sb., vstoupil do řadu let trvajících „sporů“ mezi Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem, který dospěl až do fáze nesouladu Ústavního soudu se Soudním dvorem EU, a to s cílem daný problém komplexně vyřešit, a to právě mimo jiné s ohledem na zabránění možné diskriminaci pojištěnců. Krajský soud v Praze neshledal, že by bylo třeba se v dané věci obracet dle čl. 95 odst. 2 Ústavy na Ústavní soud, neboť právní úprava ani soudní judikatura vztahující se k tomuto ustanovení nevzbuzuje pochybnosti ohledně ústavní konformity dané zákonné úpravy (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2016, čj. 6 Ads 175/2015-23, č. 3375/2016 Sb. NSS).

Soud pak neshledal důvodnou ani námitku žalobkyně týkající se procesního postupu žalovaného v souvislosti se žádostí žalobkyně o odstranění tvrdosti zákona. Podle § 106 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 479/2008 Sb., je totiž uvedené řízení samostatným řízením, ze své povahy odlišným, na něž se nevztahují ustanovení správního řádu, přičemž je navíc vyloučeno ze soudního přezkumu, a proto nemohlo být součástí správního řízení o žádosti žalobkyně. Ani tato námitka žalobkyně tedy není důvodná.

Krajský soud v Praze neshledal žádnou ze žalobních námitek důvodnou, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v dané věci nevznikly, proto soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl současně tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 3. června 2016

JUDr. Milan Podhrázký, Ph.D., v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Bc. Pavlína Švejdová